

PAPOUŠCI

75 Kč • 2,95 €
pro předplatitele
65 Kč

Helena
a Antonín
VAIDLOVI
představují
svou knihu

Odchov kakaduů havraních
u Pavly Říhové

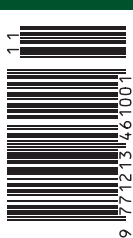
Patrick Hund:

Lori biakský – fascinující druh

Amazónci červenozobí

v chovu Ralfa Neumeyera

Odchov arů zelených v ČR

ČASOPIS PRO CHOVATELE A PŘÁTELE PAPOUŠKŮ

PAPOUŠCI

ČASOPIS PRO CHOVATELE A PŘÁTELE PAPOUŠKŮ

Ročník 20, číslo 6/2020
listopad/prosinec

Vydává:
Nakladatelství FYNBOS s. r. o.
tel.: 775 275 299
e-mail: redakce@papousci.com
www.papousci.com
www.fynbos.cz

Ředitelka redakce
Bc. Alena Winner

Redakční tým
MVDr. Helena Vaidlová
Ing. Jana Jiroušková Kamberská
Milena Vaňková
MVDr. Veronika Trhoňová, Ph.D.
Ing. Martin Rašek
Ing. Petr Vopálka

Čestný člen redakce
Ing. Vladimír Doležal

Odborná spolupráce
LORO PARQUÉ FUNDACIÓN
Rafael Zamora Padrón
Dr. David Waugh
(Tenerife, Španělsko)

Jazykové korektury
Jana Zuziaková

Tisk

Triangel, a.s. (www.trianglprint.cz)

Vychází 6x ročně

Cena jednoho výtisku **75 Kč**
Cena pro předplatitele **65 Kč**

Sídlo nakladatelství:
Dubné 168, 373 84 Dubné

IČ 07292520,
DIČ CZ07292520

Předplatné pro ČR zajišťuje
SEND Předplatné s.r.o.
E-mail: send@send.cz
Tel.: 225 985 225
777 333 370

Předplatné pro Slovensko zajišťuje
Magnet Press Slovakia s. r. o.
Tel.: 00421 267 201 931
e-mail: predplatne@press.sk

**Časopis je možné koupit ve volném
prodeji v prodejnách s tiskem**
rozšiřuje První novinová společnost, a.s.

© **Nakladatelství FYNBOS s. r. o.**
Autorská práva vykonává vydavatel.

Zprávy, články a drobná sdělení nesmí být
současně nabídnuty jinému českému nakladatelství.
Všechny zveřejněné texty, ilustrace,
příspěvky a fotografie včetně grafické úpravy
časopisu jsou chráněny autorskými právy dle platných
zákonů. Reprodukce, rozšiřování jakékoliv části
časopisu tiskem či elektronickými médii bez souhlasu
vydavatele je zakázáno. Toto ustanovení platí též
pro překlady do cizích jazyků. **Za původnost
příspěvku odpovídá autor.** Redakce si vyhrazuje
právo na krácení či úpravu příspěvků.
Redakci nevyžádáné rukopisy, fotografie
a kresby se nevracejí.

Evidenční číslo
MK ČR 11228
ISSN 1213-4619

Milí přátelé,
chovatelé!

Editorial

Ačkoliv se současné dění točí kolem všem známého tématu, v redakci jsme si vytvořili svůj vlastní svět. A ten byl v průběhu uplynulých několika měsíců naplněn úžasnými dny produkce nové knihy **550 rad odpovědí pro chovatele papoušků**. Není tajemstvím, že skutečně hluboce smekám před veškerými aktivitami MVDr. Heleny Vaidlové a jejího manžela Antonína Vaidla. S celosvětově známým kurátorem spolupracujeme prakticky už od samého začátku fungování časopisu, tedy od roku 2001 a s Dr. Vaidlovou se první setkání uskutečnilo u příležitosti kongresu na Tenerife o pár let později. Jsou odborníky na svých místech a velice mne potěšili souhlasem se zveřejněním svých dosavadních znalostí a zkušeností v publikaci pro chovatele papoušků. Konceptně je kniha pojata formou nejčastějších otázek, kterých mělo být původně 333, ale počet se nakonec vyšplhal na 550. Autoři vytvořili unikátní dílo, jež by nemělo chybět v knihovně žádného milovníka papoušků.

Na Vaidlových se mi popravdě líbí i skutečnost, že jsou féroví a upřímní. Proč to zmiňuji? Lidé se totiž mění, pohlcuje je doba, povrchní požitky, kariéra atd., ale Vaidlovi zůstávají takoví, jaké jsem je před téměř dvaceti roky poznala. Svá profesní léta naplnili studiem druhů, spoluprací s významnými odborníky z celého světa, chovatelskou i veterinární denní praxí, budováním veterinární kliniky či zušlechťováním expozic v Zoo Praha. A přitom oba stojí nohama na zemi a zachovávají si ryzí lidskost. Podařeností o jejich knize, která **vyjde 1. prosince**, najdete na straně 344.

Už nyní přijímáme předobjednávky. Kniha vám pomůže při řešení nejruznějších papoušcích otázek a bude výborným pomocníkem při denní péči o vaše svěřence. Při každé publikační činnosti děláme maximum pro to, aby sdílené informace byly prospěšné a užitečné. Nejinak tomu bylo při tvorbě nejnovější knihy.

Přeji hezké podzimní i předvánoční dny!

*S malou Alenkou na návštěvě
chovatele Ralfa Neumeyera.
Reportáž je na str. 375.*

Alena Winner

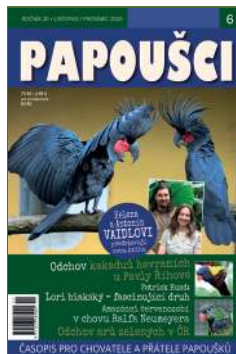

Foto na titulní straně:

Kakadu palmový (*Probosciger a. aterrimus*),
chov Zoo Praha
Foto: © Antonín Vaidl

*Tuto unikátní fotografii kakaduů palmových najdete
v knižní novince 550 otázek a odpovědí
pro chovatele papoušků (vyjde 1. prosince 2020).*

*Jedná se o chovný pár, který pravidelně odchovává
mláďata přirozeně. Samec vlevo se v toku dvoří
samici roztahováním křídel, doprovázeným
melodickým pískáním. Kakaduvé palmové
mají ve snůšce pouze jedno vejce.*

550 otázek a odpovědí pro chovatele papoušků

Text: Alena Winner • Foto: Antonín Vaidl

Poměrně dlouhou dobu v České republice nevyšla publikace pro chovatele papoušků **od českých autorů**. O to příjemnější je sdělit vám, že **v úterý 1. prosince vyjde kniha 550 OTÁZEK A ODPOVĚDÍ PRO CHOVATELE PAPOUŠKŮ**. Autory jsou MVDr. Helena Vaidlová z veterinární kliniky Mada a Antonín Vaidl, kurátor chovu ptáků Zoo Praha.

Nová vázaná publikace pro chovatele papoušků vyjde začátkem prosince v praktickém formátu 190 × 255 mm se čtyřmi sty fotografiemi na 352 stranách. Najdete v ní 550 otázek a odpovědí, které jsou přínosné pro každého chovatele papoušků, ať už je jeho specializací voliérový chov, nebo sdílí domácnost s mazlíčkem (mazlíčky). Kniha je rozdělena **do deseti kapitol, které jsou barevně odlišeny**.

- Začínáme s papoušky
- Stavba těla a funkce těla
- Chovatelské zařízení
- Výživa a krmení
- Hnízdění
- Umělá inkubace
- Odchov mláďat
- Papoušek jako společník
- Legislativa a evidence
- Veterinární medicína

Při sestavování otázek autoři vycházeli ze svých prověřených zkušeností a poznatků, které nasbírali z vlastní chovatelské a veterinární praxe v průběhu uplynulých více než dvaceti let.

Dr. Vaidlová se ve své ordinaci denně setkává s otázkami, které papouškáře zajímají z veterinárního hlediska. Co bylo podle ní na napsání knihy nejtěžší? „*Nevím, jestli nejtěžší, ale nebylo snadné napsat knihu pro chovatele a mazlíkáře zároveň. Věřím však, že jsme našli způsob sestavení otázek, který je přijatelný pro obě skupiny.*“

Mohu potvrdit, že s tímto se autoři vypořádali perfektně. I vzhledem k výše uvedenému je publikace skutečně rozsáhlá a autoři v ní dokazují svůj bezesporu široký vědomostní záběr. Vzhledem k podrobně propracované veterinární kapitole je publikace vhodná i pro veterináře, které zasvětili do základů ptačí medicíny.

Text: Milena Vaňková,
Pavla Říhová
Foto: Jaroslav Vokoun
a archiv chovatelky

Povídání o umělém
a přirozeném odchovu
kakaduů havraních
s chovatelkou Pavlou Říhovou

LORIOVÉ BIAKŠTÍ

v chovu Patricka Hunda

Patrick Hund. Jméno tohoto nadšeného německého chovatele je mezinárodně spojováno se zajímavým projektem pro lorie biakské (*Trichoglossus rosenbergii*), na jejichž chov se zároveň úzce specializuje. Kromě pestrobarevných loriů pocházejících z ostrova Biak má ve svém chovu lorie horské (*Trichoglossus mollucanus*), lorie mnohobarvé šalamounské (*Trichoglossus haematodus massena*), lorie žlutohlavé (*Trichoglossus euteles*), latamy vlašťovčí (*Lathamus discolor*) a několik druhů křepelek. Povídat si budeme o chovu a v závěru se dozvíte více o zmíněném projektu.

Patricku, není mnoho těch, kteří se rozhodli takhle úzce se specializovat. Proč právě lorie biakský?

Všechno začalo před pěti lety pořízením prvního páru těchto nádherných papoušků. Měl jsem původně v plánu svou tehdejší kolekci jen rozšířit o impozantní lorie biakské, ale natolik se mi zalíbili, že jsem si je vybral jako vlajkovou loď svého chovu.

Text a foto:
Tomáš Zabystřan

Ara zelený

(*Ara ambiguus*)

Souboj o vajíčka

Můj příběh s ary zelenými (*Ara ambiguus*) začíná před deseti lety, kdy jsem koupil mladého samce narozeného v roce 2010. Za rok jsem k němu pořídil samičku narozenou v roce 2011. Byli umístěni ve zděné budově do voliéry o velikosti 2 x 3 m a výšce 2,3 m s venkovním výletem 2 x 4 m. Oba spolu od začátku dobře harmonizovali, stále spolu seděli na bidle a šarvátky vznikaly pouze v mé přítomnosti, kdy samec na samici žárlil a snažil se ji ode mě odhánět. Oba ptáci byli ručně dokrmeni od vajíčka, krotcí, ale snažil jsem se omezovat s nimi kontakt na minimum. Zůstali krotcí tak akorát, aby si je člověk mohl zblízka prohlédnout a dát z ruky pamlsků.

Ralf Neumeyer představuje svůj chov amazónků červenozobých

Text a foto: Alena Winner, Ralf Neumeyer

Slovo „sordidus“ znamená „špinavý, nečistý“. Se vzezřením amazónků červenozobých (*Pionus sordidus sordidus*) však nemá nic společného. Tento osmadvacet centimetrů měřící papoušek vypadá čistě, elegantně, a pokud je jeho výživa vyvážená, zejména pod září slunečních paprsků se jeho opeření nádherně leskne. Přesně takhle vypadají amazónci u Ralfa Neumeyera, zkušeného chovatele z Horních Rakous.

Ralf chová a odchovává amazónky červeno-
zobé už pět let. Svůj první pár získal
kuriózně. Tehdy koupil od svého chovatelské-
ho kolegy celou kolekci různých druhů ama-
zónků. Vzpomíná, co koupil provázelo: „Můj
kamarád, od něhož jsem kolekci amazónků
koupil, mi tehdy řekl, že mezi nimi jsou dvě
samice amazónků červenozobých a že snášejí
vejce, jen nevěděl, která z nich. Protože neměly
v původní voliére budku, snášely samičky vejce
na zem. Není samozřejmě moc dobré koupit
dvě samice, navíc když je enormně problema-
tické sehnat samce. Ale rozhodl jsem se, že si
je nechám. Na zpáteční cestě jsme se zastavili
u veterináře Marcelluse Bürkleho a nechali
oba jedince endoskopovat. Marcellus se podí-
val dovnitř a sdělil mi, že je to samec. Udiveně
jsem na něho pohlédl se slovy, že to není mož-
né, protože původní chovatel mi papoušky pro-
dal jako dvě samice. Nechal mě nahlédnout,

Pionus sordidus sordidus
– chovný pár.

V našem případě se přidává daleko méně vody, abychom docílili tekutosti, naše produkty jsou více koncentrovány, jsou v nich větší kousky ovoce, květů a rovněž bílkoviny, jež nejsou zcela rozpustné ve vodě.

Vhodné pro různé druhy ptáků

Za více než tři roky zkušeností s produkty Lory od značky *Psittacus*, víceméně primárně určené pro lorie, jsme schopni zhodnotit kladné i negativní vlastnosti krmiva, kvalitu těchto výrobků, podávání a posoudit také výživovou hodnotu. Obecně řečeno je to krmivo určené pro nektarožravé papoušky (lorie, charmozíny, fíkové papoušky, papoušky krátkoocasé či uzdičkové až po trichu orlího). V našem chovu podáváme produkty Lory krom loriů také trichům, nektarožravým papouškům, plodožravým holubům, pavím bažantům, zoborožcům, tangarám, kruhoočkám, rajkám a jiným hmyzožravým a plodožravým ptákům.

Na tomto krmivu se mi líbí, že se podává v suchém stavu, umožňuje servírovat ho rozličným druhům ptáků, od papoušků, kteří doslova vylizují misky, přes exotické plodožravé a hmyzožravé ptactvo vyzobávající směs až jako posyp na hmyz a ovoce. Zejména u loriů podáváním v suchém stavu omezíme nadbytek příjmu vody. Trus je

díky tomu tužší konzistence, minimalizuje se četnost vylučování, zároveň je zahušťován inulinem (*Cichorium intybus* 0,5 g/kg) z rostlin z čeledi hvězdnicovitých a zvonkovičitých (inulin se chová ve střevě jako nerozpustná vláknina, a má tak prebiotické účinky). Předcházíme tím znečištění a klademe důraz na vyšší hygienické podmínky. Velice důležité je, pokud chceme krmit suchou potravou, mít napáječku dál od misky s potravou, aby nedocházelo k potřísnění krmiva vodou, a poté k tvoření krust na povrchu.

Kvalitní složení

Naše produkty jsou složeny z fruktózy, sušeného jablka, papáji, cereálních zrnin a produktů z nich, olejnatých semen a plodů, ovoce a produktů z něj, sušených sladových kvasnic, pylových zrn, kořenů, hlíz a produktů z nich, sušených květů ibišku, sušených celých vajec, minerálů a produktů z nich, rostlinných olejů (slunečnicový, vysoce olejnatý; lněný) luštěnin a produktů z nich, rostlin a produktů z nich, extraktu z *Tagetes erecta* (0,2 g/kg), extraktu z *Yucca schidigera* (0,15 g/kg); extraktu z *Rosmarinus officinalis* (0,01 g/kg).

Různé minerály jsou dodány v podobě sepiolitu, který je také znám pod pojmem mořská pěna.

Lorikulové korunkatí (*Loriculus galgulus*) upřednostňují Lory Gel s vyšším množstvím proteinu.

DRÁPKY

Noha papouška má typické uspořádání: celkem čtyři prsty – dva dozadu a dva dopředu. Odborně se tomu říká zygodaktylní noha. Dopředu směřuje druhý a třetí prst a dozadu první a čtvrtý. Má to jasný důvod – udržet se na větvi a dokázat šplhat a udržet se i v terénu, který není vodorovný. Na koncích prstů jsou dráčky. Bývají dost ostré proto, aby se papoušek na podkladu dobře udržel. Čím víc nohy a dráčky za tímto účelem používá, tím více se obrušují a otupují.

Je vhodné dráčky pravidelně stříhat?

Obecně lze papoušky v lidské péči rozdělit na:

- **divoké – voliérové**, kteří tráví svůj život v chovatelem vymezeném, různě velkém a rozličně vybaveném prostoru, ale přítomnost majitele nevyhledávají, nelétají na ruku ani na jiné části těla chovatele,
- **domácí mazlíčky**, kteří přicházejí s chovatelem denně do styku, chodí na ruku a jiné části těla majitele.

Ostatní přechodné případy, jako jsou voliérovní krotcí papoušci nebo divocí domácí mazlíčci, kteří svůj život prožívají ve vymezené kleci doma, lze do těchto dvou kategorií vždy nějak alespoň okrajově zařadit.

Papoušci, kteří mají správnou a vyváženou výživu, dostatek větví na okus a na lezení, většinou žádný problém s přerůstáním dráček nemají. Ať se jedná o krotké, nebo divoké ptáky, normálně není třeba dráčky stříhat. Těch voliérovných papoušků se tato informace týká v podstatě na 100 %. Pokud

Budky pro volně žijící ary arakanga v areálu záchrané stanice NATUWA.

v areálu volně. V záchrané stanici jsme měli možnost vidět také další druhy papoušků a exotických ptáků, ary ararauna (*Ara ararauna*), zelenokřídle (*Ara chloropterus*), hyacintové (*Anodorhynchus hyacinthinus*), kakaduy bílé (*Cacatua alba*), žaky (*Psittacus erithacus*), tukany hnědohřbeté (*Ramphastos ambiguus swainsonii*) a mnoho dalších. Ze zástupců savců zde byli např. mravenečník čtyřprstý (*Tamandua tetradactyla*), tapír střeoaamerický (*Tapyrus bairdii*), jaguarundi (*Puma yagouaroundi*), jaguár americký (*Panthera onca*), kotulové rudohřbetí (*Saimiri oerstedii*) a volně se pohybující chápani střeoaameričtí (*Ateles geoffroyi*).

Velkou část zvířat ve stanici tvoří zabavení jedinci. Jak jsme totiž zjistili, v Kostarice platí zákaz chovu volně žijících zvířat. Kostaričané nemohou chovat papoušky, jako je zvykem v České republice. Zvířata nepocházející z Kostariky nemohou být

navíc vypuštěna do volné přírody a musí se o ně starat záchrané stanice.

Po prohlídce jsme se setkali s majitelem a zakladatelem tohoto zařízení Rodolfem, se kterým jsme měli předem domluvenou schůzku. Rodolfo s námi strávil následně celé odpoledne, ale ještě předtím nám zajistil oběd v nedaleké vesnici.

Na oběd jsme dorazili k místní starší paní, která nás mile přivítala. Připravila nám jídlo, které se skládalo z rýže, kuřete nebo ryby, brambor, opečeného banánu, fazolí, salátu a domácí limonády z čerstvého ovoce. Fazole s rýží jsme dostávali téměř ke každému jídlu, jedná se totiž o kostarické národní jídlo, jemuž říkají gallo pinto. K našemu velkému štěstí byl vedle domu, kde jsme jedli, kmen palmy, který obývali aravé arakanga. Pozorovali jsme dva jedince pohybující se okolo kmenu a měli jsme možnost vidět je i v hnízdní dutině (foto str. 399).

Následující den nás Rodolfo pozval na pozorování papoušků. Budíček nám zvonil už v pět ráno, abychom v šest byli na místech, kde se ptactvo slétá. Pozorování papoušků je totiž nevhodnější v brzkých ranních hodinách a pak až večer před západem slunce. Z našeho ubytování jsme vyjžděli ještě za tmy a za svítání jsme už stáli připraveni s foťákem.

Čekali jsme, zda nevidíme amazony žlutokrké (*Amazona auropaliata auropaliata*), amazony běločelé (*Amazona albifrons nana*), aratingy oranžovočelé (*Eupsittula canicularis canicularis*) a také ary arakanga. Nedaleko zaparkovaného auta nám Rodolfo z dálky ukazoval aru arakanga na docela nízkém stromě. Když ara odlétl,